

	REPUBLIKA HRVATSKA Državna geodetska uprava HR-10000 Zagreb, Gruška 20	www.dgu.hr

PRVO INSPIRE PROVEDBENO PRAVILO ZA METAPODATKE

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 19. kolovoza 2010. donijela kriterije i norme razmjene podataka: *Provedbena pravila za metapodatke*.

Ovaj dokument prvo je INSPIRE provedbeno pravilo usklađeno s pravnim normama Republike Hrvatske i pravilima Europske unije o transpoziciji pravne stečevine u nacionalna zakonodavstva.

Predmetna odluka i sama Provedbena pravila za metapodatke objavljeni su u Narodnim novinama br. 102 od 27. kolovoza 2010. Ovaj dokument dio je i Nacionalnog programa RH za pridruživanje Europskoj uniji za 2010. godinu. Prijedlog provedbenih pravila izradila je Radna skupina za tehničke standarde nacionalne infrastrukture prostornih podataka NIPP-a, a usvojilo ga je Vijeće NIPP-a na sjednici održanoj u veljači 2010. godine.

Podloga za izradu spomenutog dokumenta je *INSPIRE Provedbeno pravilo za metapodatke*. Sukladno članku 87. Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (NN 16/07) subjekti NIPP-a dužni su podatke o svojim skupovima i servisima prostornih podataka redovito održavati, a na zahtjev DGU iste staviti na raspolaganje u cilju uspostave i održavanja javnog servisa metapodataka na internetu. Ovaj dokument tehnička je osnova za uspostavu navedenog kataloga metapodataka putem geoportala.

Radna skupina za tehničke standarde NIPP-a zaslužna je za ovaj dokument, koji je prvi propis iz područja NIPP-a usvojen nakon Zakona o državnoj izmjeri i katastru nekretnina, i zasigurno jedan od značajnih koraka ka bržoj uspostavi NIPP-a u Republici Hrvatskoj.

Ljerka Rašić

ODRŽAN 2. NIPP I INSPIRE DAN

U organizaciji Hrvatskoga kartografskog društva i Državne geodetske uprave u Opatiji su 25.-27. studenoga održane dvije godišnje konferencije: 2. *NIPP i INSPIRE dan* i 6. *savjetovanje Kartografija i geoinformacije*. Održani skupovi dali su pregled kartografskih aktivnosti u Hrvatskoj i regiji te su na njima prezentirana postignuća i novi ciljevi u izgradnji nacionalne infrastrukture prostornih podataka u Hrvatskoj, koja predstavlja ključnu polugu u uspostavi modernoga geosposobljenog društva.

Također, u okviru 2. NIPP i INSPIRE dana održan je i 1. sastanak Upravnog i Izvršnog odbora regionalnog projekta *WB INSPIRATION – Regional awareness, capacity and legislation building on spatial data infrastructure*, koji je u fazi pripreme.

1. Što je WB INSPIRATION?

Hrvatska je u kontekstu svoga pristupanja Europskoj uniji u specifičnoj situaciji jer prostorne informacije ne poznaju granice prema drugim državama Zapadnog Balkana koje su u susjedstvu Hrvatske, a nisu članice Europske unije. U tom kontekstu, na poticaj Državne geodetske uprave definiran je i od Europske unije prihvaćen za financiranje u okviru IPA programa projekt *Inspiration – the SDI solution for Western Balkans*.

Slika 1. Prof. dr. sc. Željko Bačić i mr. sc. Ljerka Rašić na otvaranju 2. NIPP i INSPIRE dana u Opatiji.

Cilj projekta je promovirati koncept IPP-a i pripremiti zemlje u regiji za implementaciju INSPIRE direktive. U projektu sudjeluje sedam zemalja regije, a uloga Hrvatske je dvojaka. S jedne strane kao primalac pomoći iz IPA programa, a s druge strane kao država koja je prva osvijestila značaj i krenula u uspostavu IPP-a, kao promotor izgradnje nacionalnih IPP-a zemalja regije na zajedničkim europskim i regionalnim principima.

Institucije korisnice projekta su: Državna geodetska uprava, Republika Hrvatska, Katastarska agencija Kosova, Federalna uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Federacije BiH, Središnji ured za registraciju nekretnina Albanije, Republički geodetski zavod Republike Srbije, Uprava za nekretnine Crne Gore, Agencija za katastar na nekretnosti Republike Makedonije, Republička uprava za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske, BiH.

2. Tijela WB INSPIRATION projekta

Upravni odbor (Steering committee) sastavljen je od direktora organizacija. Funkcija Upravnog odbora je usmjeravanje i praćenje provedbe svekolikog projekta.

Izvršni odbor (Executive committee) sastavljen je od predsjedavajućeg Upravnog odbora, predstavnika DG Enlargementa i izvoditelja. Funkcija Izvršnog odbora je usmjeravati i pratiti provedbu projekta između sastanaka Upravnog odbora i po potrebi rješavati hitna pitanja.

Projektini tim korisnika čine po jedan predstavnik svake institucije na čelu kojeg je voditelj. Zadatak projektinog tima je tehnička provedba projekta u svim njegovim elementima unutar svoje institucije te koordinacija i praćenje rada radnih skupina.

Radne skupine korisnika uspostaviti će se na razini cijelog projekta ili unutar pojedine institucije za provedbu pojedinih aktivnosti projekta. Zadatak radnih skupina je biti nositelj realizacije pojedine aktivnosti.

Koncept novog INSPIRATION projekta pojasnio je ravnatelj DGU, prof. dr. sc. Željko Bačić:

“Na prijedlog Državne geodetske uprave, koji je Europska unija u okviru višekorisničke komponente IPA 2010 programa prihvatila financirati, sedam država regije, odnosno njihove institucije nadležne za kartografiju i zemljišnu administraciju, pripremaju projekt pod nazivom INSPIRATION – rješenje IPP-a za Zapadni Balkan, koji ima za cilj ubrzati razvoj nacionalne i regionalne infrastrukture prostornih podataka u regiji i njihovo ubrzano uključivanje u Europsku infrastrukturu prostornih informacija. Kako je spomenuta Europska infrastruktura definirana INSPIRE direktivom, to također znači pripremu nacionalnih infrastrukture tih zemalja za što brže usklađivanje s Europskom infrastrukturom i u konačnici postajanje dijelom nje. Vođeni tom osnovnom idejom, kroz projekt vrijedan 1,5 mil. Eura financirat će se niz aktivnosti koje će ubrzati implementaciju NIPP-a u uključenim državama i njihovu harmonizaciju s INSPIRE direktivom. U navedenom kontekstu, institucije uključene u projekt uspostavile su Upravni i Izvršni odbor projekta i tijekom ova dva dana će se u Opatiji održati prvi sastanci tih dvaju tijela na kojima će se raspravljati formalna i praktična pitanja rada Odbora”.

Izvor: Vizura, Državna geodetska uprava

WEB-SHOP APLIKACIJA STALNIH TOČAKA GEODETSKE OSNOVE

Državna geodetska uprava razvila je i održava bazu podataka stalnih točaka geodetske osnove, kao i odgovarajuću web-aplikaciju za pristup bazi stalnih točaka putem interneta.

Sukladno Odluci ravnatelja (Klasa: 931-02/10-01/3, Ur. broj: 541-05/1-10-2) od 13. rujna 2010. godine baza podataka stalnih točaka geodetske osnove stavljena je u službenu uporabu. Web-aplikacija omogućuje registriranim korisnicima preuzimanje položajnih opisa stalnih geodetskih točaka putem interneta.

Korisničko ime:

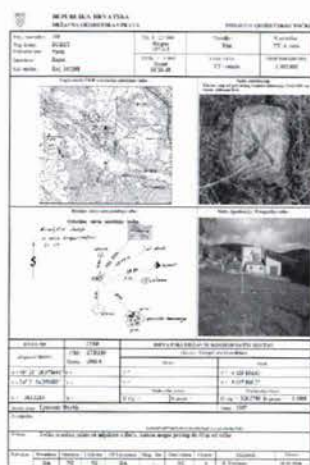
Zaporka:

Prijava

Obrazac za registraciju Uvjeti korištenja aplikacije

Aplikaciji se pristupa na adresi: <http://www.geotocke.geo-portal.hr>. Za pristup aplikaciji potrebno je imati *Korisničko ime* i *Zaporku* koji se mogu dobiti na temelju Zahtjeva za ko-

Karta

rištenjem web-aplikacije. Zahtjev i Opći uvjeti korištenja mogu se preuzeti na ulaznom prozoru aplikacije.

Web-aplikacija omogućuje odabir položajnih (GNSS i trigonometrijskih) i visinskih točaka putem pregledne karte (Topografska karta 1:25 000, katastarske općine) ili atributnim odabirom (broj točke, naziv katastarske općine, podatak revizije, ...) te kreiranje i preuzimanje narudžbi (položajni opisi u *.pdf formatu).

Položajni opisi mogu se preuzeti iz web-aplikacije u razdoblju od 14 dana od dana kreiranja narudžbe. Računi se izrađuju polugodišnje od strane Državne geodetske uprave te je korisniku omogućen pregled svih narudžbi i izrađenih računa putem web-aplikacije. Podaci o stalnim točkama naplaćuju se prema Pravilniku o određivanju visine stvarnih troškova uporabe podataka dokumentacije državne izmjere i katastra nekretnina (NN 148/08).

Margareta Premužić

III. SIMPOZIJ OVLAŠTENIH INŽENJERA GEODEZIJE

Hrvatska komora ovlaštenih inženjera geodezije u Opatiji je 22. i 23. listopada 2010. organizirala III. Simpozij ovlaštenih inženjera geodezije pod nazivom *GIS, fotogrametrija i daljinska istraživanja u službi geodezije i geoinformatike*. Simpozij je organiziran u svrhu stjecanja spoznaja o aktualnom trenutku hrvatske geodezije, u cilju stručnog usavršavanja ovlaštenih inženjera geodezije. Glavna podtema Simpozija bila je *Implementacija geodetskih tehnika u katastarskim izmjerama i drugim geodetskim radovima*. Simpozij je otvorio predsjednik Europskog vijeća geodeta (The Council of European Geodetic Surveyors – CLGE) Jean-Ives Pierlot.

Prvog dana skupa, nakon pozvanih predavanja održana je i panel-diskusija o trenutnom stanju i strateškim interesima hrvatske geodezije koja je trajala do kasnih večernjih sati. Između ostalih, skupu je nazočilo i preko 30 djelatnika Državne geodetske uprave od kojih su većina također ovlašteni inženjeri geodezije kojima miruje članstvo u Hrvatskoj komori ovlaštenih inženjera geodezije. Službenici Sektora za topografsku izmjeru i državne karte aktivno su sudjelovali u radu Simpozija s tri predavanja u okviru sesije Državne geodetske uprave koja je održana drugi dan ujutro. Još nekoliko zaposlenika Državne geodetske uprave bilo je među autorima i predavačima u ostalim sesijama na Simpoziju.

Drugoga dana simpozija autor dr. Stefan Lang prezentirao je knjigu *Landchaftsanalyse mit GIS*, koja je u nas prevedena kao *Analiza krajolika pomoću GIS-a*. U panel-diskusiji sudionici su bili u prilici diskutirati o temama i problemima kojima su opterećeni ovlašteni inženjeri geodezije u svakodnevnom radu.

U sklopu Simpozija održan je i okrugli stol o cijenama geodetskih usluga. Uvodno predavanje o nužnom sadržaju i potrebi donošenja cjenika usluga održao je Dipl. Ing. Dieter Seitz iz njemačke udruge geodeta s javnim ovlastima (BDVI).

Simpozij je u potpunosti ispunio očekivanja. Dao je pregled stanja te ulogu fotogrametrije i daljinskih istraživanja u geodeziji. Predstavio je, također, GIS kao važnu poveznicu između geodezije/geoinformatike i krajnjih korisnika geodetskih usluga. Na skupu su ovlašteni inženjeri geodezije dobili pregled novosti u geodeziji, informaciju o novim pravilnicima i drugoj regulativi te osvrn na njihovu primjenu. Prikazana su dostignuća u provođenju katastarskih izmjera, pokazatelji efikasnosti, ekonomičnosti te kontrole kvalitete obavljenih izmjera.

Slika 1. Ravnatelj DGU, prof. dr. sc. Željko Bačić.

Recesija i kriza koja se odražava i na poslovanje ovlaštenih geodetskih tvrtki potakla je i temu o cijenama geodetskih radova u Republici Hrvatskoj, o čemu se također povela konstruktivna i zanimljiva diskusija povodom izrađenog prijedloga Cjenika usluga Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije.

Skup je okupio uzvanike iz domaćeg političkog i gospodarskog života, goste iz europske udruge geodeta *The Council of European Geodetic Surveyors*, istaknute predstavnike znanstveno-stručne javnosti, brojne ovlaštene inženjere geodezije i goste iz političkog života.

Na završetku Simpozija doneseni su zaključci koje su nazočni ovlaštene inženjeri geodezije jednoglasno prihvatili. III. Simpozij ovlaštenih inženjera geodezije polaznicima je donio 30 bodova, od čega 5 iz zakonske regulative.

Nakon zatvaranja službenog dijela programa, na svečanoj večeri dodijeljene su zahvalnice zaslužnim pojedincima, a uz zvuke Berde banda sudionici su se opustili u neformalnom druženju.

Hori Martinić

HRVATSKI I MAĐARSKI KATASTAR – USPOREDBE

Usporedba stanja geodetske struke i katastra u Republici Hrvatskoj i Republici Mađarskoj temelji se na posjetu Udruge geodeta Koprivničko-križevačke županije Uredu za evidenciju zemljišta u gradu Pečuhu 5. studenoga 2010. godine.

Iz izlaganja domaćina, voditeljice ureda u Pečuhu dr. Gabrielle Weber i voditelja geodetskog odjela Boda Geze doznali smo da se evidencija zemljišta vodi u objedinjenom uredu koji je nastao 1972. iz nekadašnjega mađarskog katastra i zemljišne knjige. Uredi su ustrojeni po županijama kao naši Područni uredi, ali u sjedištima županija djeluju kao drugostupanjski organ, a ispostave koje se nalaze u ostalim gradovima županija rješavaju prvostupanjske predmete.

Slika 1. Susret hrvatskih i mađarskih kolega u Pečuhu.

U Republici Mađarskoj postoji 19 županijskih ureda i ured u glavnom gradu Budimpešti, što je također slično kao u Hrvatskoj. Katastarske izmjere u Mađarskoj, kao i u Hrvatskoj, započete u 19. stoljeću imale su također burnu povijest: od grafičke izmjere u Austro-Ugarskoj Monarhiji, izmjere između dva svjetska rata te u socijalističkom sustavu nakon 2. svjetskog rata, koji je bio pod strogom kontrolom tadašnjega Sovjetskog saveza. U tom razdoblju veći dio zemljišta je nacionaliziran i konfisciran, a upravljanje poljoprivrednim zemljištem povjereno je novoosnovanim zadrugama (kolhozima i sovhozima), dok se privatno zemljište ograničilo na kuće s okućnicom. Iz tih razloga, posjed je bio okrupnjen i nakon 1960. započele su katastarske izmjere uglavnom fotogrametrijskom metodom, čime su za veći dio teritorija izrađeni novi katastarski planovi i osnovane nove zemljišne knjige, a što je bila i nužna pretpostavka spajanja katastra i zemljišne knjige. Padom željezne zavjese 1989. i s demokratskim promjenama dolazi do nove zemljišne politike, koja ide za privatizacijom poljoprivrednog zemljišta.

Od 1995. vektoriziraju se katastarski planovi i taj postupak traje za cijelu državu oko 10-ak godina. Kod toga je zanimljiv podatak za županiju Baranja da su u postupku vektorizacije samo 1% činili katastarski planovi nastali grafičkom izmjerom. Uvidom u arhivu, koju su nam pokazali kolege iz Mađarske, uočili smo da su i ti planovi umnoženi na folijama i danas su u vrlo dobrom stanju. Današnje održavanje knjižne i grafičke evidencije o zemljištu provodi se jedinstvenim softverom, u zajedničkoj bazi podataka koja se koristi u još 9 europskih država.

Privatni sektor u geodeziji, također, organiziran je u komori geodeta i više-manje djeluje na sličan način kao i kod nas. Posebno što se tiče odnosa sa zemljišnim uredima gdje se predaju elaborati, o čemu ovise i prihodi županijskih ureda koji se uglavnom temelje na korištenju i izdavanju podataka o zemljištu i ostalim podacima kojima raspoložu.

Kod toga valja istaći da je unaprijed zadan očekivani prihod koji trebaju ostvariti kako bi pokrili troškove poslovanja, što im baš i ne polazi uvijek za rukom, posebno u ovo sadašnje recesijsko doba. Ustavili su također svoj sustav referentnih GNSS-stanica s kojim je uz državnu granicu povezan i naš CROPOS.

Slika 2. Razmjena važnih informacija.

Zaključno, možemo reći da imamo puno sličnosti i zajednička polazišta u razvoju katastra i geodetske struke, ali u mnogo se stvari možemo ugledati na naše susjede iz Mađarske, jer su dostigli nivo razvoja kojem i mi stremimo i što je najvažnije, voljni su nam pomoći u našim nastojanjima. Stoga je, svaki kontakt i razmjena iskustava s našim susjedima Mađarima na bilo kojem nivou od velike koristi i otvara nam nove vidike i mogućnosti.

Zahvaljujemo još jednom svima koji su na bilo koji način doprinijeli posjetu članova naše udruge zemljišnom uredu i prekrasnom gradu Pečuhu.

Ivan Mićurin

PRIZNANJE GRADA NOVSKE ZA DGU

Povodom Dana Grada Novske, Lukova, na svečanoj sjednici Gradskog vijeća ravnatelj prof. dr. sc. Željko Bačić primio je u ime Državne geodetske uprave iz ruku gradonačelnika Grada Novske Antuna Vidakovića i predsjednika Gradskog vijeća Velimira Jakupeca pismeno priznanje Grada Novske za dugogodišnju suradnju naše uprave s Gradom Novskom (slika 1).

Grad Novska dodijelio je pismeno priznanje DGU za značajnu pomoć prilikom uključivanja u projekt digitalizacije geoinformacijskog sustava i potporu za katastarsku izmjeru državnoga poljoprivrednog zemljišta na području više katastarskih općina Grada Novske, digitalizaciju svih katastarskih općina Grada Novske, nabavu digitalnog ortofoto plana te omogućavanje nove izmjere i tehničke reambulacije za područje katastarske općine Novska.

DGU je počašćena priznanjem Grada Novske i nadasve zadovoljna suradnjom koju smo ostvarili proteklih godina, što je rezultiralo čitavim nizom uspješno dovršenih projekata kao

Slika 1. Priznanje koje je Grad Novska dodijelio Državnoj geodetskoj upravi.

i najvećim zahvatima koji su trenutno u provedbi: katastarske izmjere i tehničke reambulacije katastarskih općina Novska i Bročice.

Počašćeni smo i činjenicom da je DGU jedan od četiri dobitnika pismenog priznanja. Ostali dobitnici priznanja su: saborske zastupnice Marijana Petir i Ivanka Roksandić za značajne zasluge u promociji Novske na državnoj razini te Grad Samobor za zasluge u izgradnji spomenika poginulim hrvatskim braniteljima na lokaciji Trokut.

Izvor: Vizura, Državna geodetska uprava